

Pöytäkirja

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan kokous 28, 3/2015

Aika 12.5.2015, klo 10:15–12:15

Paikka MMM, Mariankatu 23, Helsinki, kokoushuone Kartano (2. krs)

Jakelu Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta
Jäsenet ja (varajäsenet) **läsnä olleet tummennetulla**

Olli Peltoniemi, puheenjohtaja, Helsingin yliopisto
(**Pirjo Kortnesniemi**, varapuheenjohtaja, Eläinten terveys ETT ry.)

Riitta Heinonen, maa- ja metsätalousministeriö
(Pirkko Skutnabb, maa- ja metsätalousministeriö)

Jaana Mikkola, Elintarviketurvallisuusvirasto
(Taina Mikkonen, Elintarviketurvallisuusvirasto)

Tapio Palmu, Lounais-Suomen aluehallintovirasto
(**Taina-Riitta Seppälä**, Lounais-Suomen aluehallintovirasto)

Leena Suojala, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry
(Sami Kilpeläinen, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry)

Johan Åberg, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC r.f.
(Tomas Långgård, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC r.f.)

Saara Kupsala, Itä-Suomen yliopisto
(Birgitta Wahlberg, Åbo Akademi)

Jarkko Niemi, Luonnonvarakeskus
(Tiina Reilas, Luonnonvarakeskus)

Jaakko Mononen, Itä-Suomen yliopisto
(Mari Heinonen, Helsingin yliopisto)

Päivi Lahti, Helsingin yliopisto
(Markku Oksanen, Turun yliopisto)

Salla Tuomivaara, Eläinsuojeluliitto Animalia ry
(Sami Säynevirta, Eläinsuojeluliitto Animalia ry)

Kati Pulli, Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto ry
(Maria Lindqvist, Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto ry)

Sanna Nokka, ProAgria Keskusten Liitto ry
(**Pirkko Taurén**, Faba osk.)

Elias Jukola, HKScan oyj
(**Tuomas Herva**, AtriaNauta)

Matti Kalervo, Kesko oyj
(Sari Ristaniemi, SOK)

Juha Beurling, Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry
(Annikka Marniemi, Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry)

Sari Salminen, eläinsuojeluasiamies

Satu Raussi, sihteeri, Eläinten hyvinvointikeskus EHK

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 10:19.

2. Kokouksen järjestäytyminen

Kokous todettiin ajoissa koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi. Kokouksessa oli läsnä 15 neuvottelukunnan jäsentä. Heistä 11 oli varsinaista ja 4 varajäsentä.

3. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin. **Pöytäkirja** löytyy neuvottelukunnan sähköiseltä sivulta.

4. Ajankohtaista maa- ja metsätalousministeriöstä

- luonnos valtioneuvoston asetukseksi turkiseläinten suojelusta

Maa- ja metsätalousministeriön edustaja ei ollut kokouksessa paikalla. Puheenjohtaja laittoi edellisen kokouksen jälkeen viestin maa- ja metsätalousministerille siitä, että neuvottelukunta toivoo turkiseläinten suojelun asetusluonnokselle normaalia kuuden viikon lausuntoaikaa. Luonnos valtioneuvoston asetukseksi turkiseläinten suojelusta on toimitettu neuvottelukunnalle ministeriön edustajan toimesta. Puheenjohtaja avasi keskustelun asetusluonnoksesta.

Vesi

Jatkuvan puhtaan juomaveden saannin turvaaminen kaikille turkiseläimille kaikissa olosuhteissa tuotiin esille. Todettiin jatkuvan vedensaannin välttämättömyys etenkin sairaille eläimille ja siitosnaaraille.

Tarhojen pakovarmuus

Todettiin, että tarhojen pakovarmuuden lisääminen aiheuttaa aitauskustannuksia, mutta ei varsinaisesti paranna eläinyksilöiden hyvinvointia.

Minkkiemon ja urospennun tila

Aiemmin ko. säädöksessä edellytettiin lisätilaa 850 cm², jos minkki urospentu jätetään kasvamaan samaan häkkiin yhdessä emon kanssa. Nyt asetusluonnoksessa 850 cm² lisätilaa ei vaadita, vaan pinta-ala vaatimus urospennulle emon kanssa on sama, kuin vaaditaan kahdelle nuorelle minkille. Toivottiin, että lisätila palautettaisiin asetusluonnokseen, kuten voimassaolevassa asetuksessa on.

Muut tilavaatimukset

Urossiitosketuille ehdotetaan luonnoksessa lisätilaa edellisen asetuksen vähimmäispinta-alavaatimukseen verrattuna (0,8 m² -> 1,2 m²). Keskusteltiin siitä, tulisiko myös täysikokoisten kettunaaraiden vähimmäistilavaatimuksena olla 0,8 m² sijaan 1,2 m².

Täysikasvuisen supikoiran vähimmäistilavaatimuksesta, 0,8 m² eläintä kohti, keskusteltiin.

Vetäytymispaikka/ piilo/ tuulensuoja ketuille

Neuvottelukunnalle toimitetussa asetusluonnoksessa vaaditaan ketuille vetäytymispaikka toteutettavaksi siirtymäajalla. Keskusteltiin siitä, olisiko

vetäytymispaikka kaksi vai kolmiseinäinen. Asetusluonnoksessa ei mainita seinämien lukumäärää. Saatiin tiedoksi, että näistä piiloseinistä, jotka toimivat myös tuulensuojana, saa Welfur hyvinvointiarvioinnissa pisteitä.

Minkkien kiipeily-/kerroshäkit ja tila

Keskusteltiin minkkien kiipeily- ja kerroshäkkien hyvinvointivaikutuksista. Tutkimuksen puolelta hyvinvointivaikutuksista on jonkin verran ristiriitaisia tuloksia. Tanskassa ne on koettu ongelmallisiksi eläinten lisääntyneen aggression vuoksi. Alankomaissa kiipeilyhäkkien käytöstä ei ole aiheutunut mitään ongelmia ja Suomessa ongelmia on välillä ilmennyt.

Nykyisten standardihäkkien yhdistäminen vaakatasossa esitettiin yhtenä vaihtoehtona tilan lisäykseen minkeillä.

Minkkien häkkeihin on tilan monipuolistamiseksi toivottu putkia ja/tai hyllyjä. Putki tai hyllyvaatimus on kirjattu neuvottelukunnan saamaan asetuksen lausuntoversioon toteutettavaksi siirtymäajalla.

Virikemateriaalit

Neuvottelukunnalle toimitetussa luonnosversiossa edellytetään, että eläimillä on käytössään vähintään kahta virikemateriaalia ja, että materiaaleja tulee vaihdella.

Muita seikkoja

Tilavaatimusten yhteydessä todettiin, että eläinten koko on jalostuksen myötä kasvanut.

Eläinsuojelujärjestöt halusivat, että Suomen turkiseläinten suojelun säädökset olisivat yhteneväiset muiden pohjoismaiden säädösten kanssa.

Uudistuksista koituu elinkeinolle kustannuksia ja siksi uudistusten taloudellisten vaikutusten arviota toivottiin.

Seuraavaan kokoukseen, jossa käsitellään neuvottelukunnan lausuntoa turkiseläinten suojelusta, kutsutaan turkistuottajien edustaja mukaan.

Päätettiin palata neuvottelukunnan lausuntoon turkiseläinten suojelun asetusluonnoksesta seuraavassa kokouksessa ja kuulla asiassa turkistuottajia. Jatkuvan veden saannin turvaamisen välttämättömyydestä kaikille turkiseläimille kaikissa olosuhteissa oltiin yksimielisiä.

5. Vuoden 2014 Sikava ja Naseva tulokset, Pirjo Kortesiemi

Varapuheenjohtaja Pirjo Kortesiemi esitteli vuoden 2013 ja 2014 puoleenväliin ulottuvat sikaloiden terveystuotusrekisteri Sikava:n tulokset.

Sikavaan sisältyy 4-6 eläinlääkärin käyntiä per sikatila vuodessa. Tulokset on esitetty käyntien havaintona ja luokiteltu pääasiassa kolmeen luokkaan: hyvä, tyydyttävä tai heikko. Terveystuotuskäynnillä eläinlääkäri havainnoi lihasikalassa muun muassa sikojen karsinoiden puhtautta, eläintiheyttä, karsinarakenteiden kuntoa, ruokintalaitteiden kuntoa ja virikemateriaalia. Välikasvatuksessa ja emakko-osastoilla havainnoidaan esimerkiksi eläintiheyttä ja virikemateriaalia. Kuolleisuuslukuja, kuten kuolleina syntyneitä, porsaskuolleisuus %, vieroituksen jälkeen kuolleita ja lihasikojen kuolleisuutta seurataan. Lisätietoa terveydentuotuskäynnillä havainnoitavista kohteista löytyy [Sikavan sivuilta](#).

Sikava rekisteristä ajetaan vastuullisen tuotannon raja-arvot puolen vuoden välein. Tämän jälkeen raja-arvot ylittäneiden tilojen tiedot toimitetaan teurastamoille. Tila voi pudota toiminnassaan kansalliselta tasolta perustasolle, jos tulokset alittavat vastuullisen tuotannon raja-arvot eli järjestelmän vähimmäisvaatimukset kahdessa peräkkäisessä mittauksessa. Raja-arvot alittaneita tiloja on viime vuosien mittauksissa ollut muutamia kymmeniä.

Sikava käynneillä hännänpurentaa havainnoidaan asteikolla: ei – muutamia – useita tai paljon purtuja häntiä. Tuloksista voidaan havaita, että hännänpurennan todennäköisyys kasvaa, kun edetään kasvatuksessa vieroitetuista lihasikoihin päin. Pirjo Kortesniemi kertoi, että kokemukset häntineen kasvatettujen sikojen pidosta ovat olleet Euroopassa huonoja. Hännänpurenta on ollut suuri ongelma. Suomalaiset ovat kertoneet eurooppalaisille kollegoille, että häntineen kasvatettaville sioille on myös annettava enemmän tilaa, jotta hännänpurenta ei muodostu liian suureksi ongelmaksi.

Emakoiden lapavaurioita havainnoidaan Sikavassa asteikolla: ei – lievä tai vakava lapavaurio. Lapavauriot emakoilla ovat viimeisimpien Sikava tulosten mukaan vähentyneet.

Suomi on ollut yhtenä kuudesta pilottimaasta mukana teurastamojen WQ arvioinneissa. Tuloksia näistä arvioinneista odotetaan loppukeväästä.

Sikava mittareita on kehitetty WQ arvioinnin pohjalta painottuen terveyteen, olosuhteisiin ja ruokintaan. Käyttäytymishavaintoja, WQ arvioinnin neljäs osa-alue, tehdään kuitenkin vähemmän.

Saatiin tiedoksi, että tarttuvien eläintautien suhteen Suomessa on tilanne edelleen erittäin hyvin hallinnassa. Samoin saatiin tiedoksi, että Tanskassa on tekeillä sikatiloille WQ periaatteita hyödyntävä hyvinvointi-indeksi.

6. Tuomas Hervan aloite ”Keskustelu eri eläintenpitomuotojen vaikutuksesta eläinten hyvinvointiin”

Tuomas Herva esitteli nautojen terveydenhuollon seurantajärjestelmä NASEVA:n tuloksia. Tällä hetkellä nautatiloista 55 % kuuluu nasevaan. Mitä isompi tila on sitä varmemmin se järjestelmään kuuluu. Elinkeinon tavoitteena on saada kaikki tilat liittymään järjestelmään. Nasevassa arvioidaan tilaa kohti 206 seikkaa WQ® neljän periaatteen mukaan: olosuhteet, ruokinta, terveys ja käyttäytyminen. Parannettavaa on sonnien makuualueiden mukavuudessa, eläintilojen puhtaanapidossa, kirjanpidossa, makuualueiden kokonaistilassa ja eläinten käsittelyssä. Korjattavaa on myös ruokinnassa, vasikoiden maitojuoman saannissa ja kuolleisuudessa. Reilu 80 % tiloista nupouttaa vasikat suositusten mukaan.

Tuomas Hervan mukaan naseva on hyvä hyvinvoinnin arviointityökalu ja kulutuskysyntää vaille valmis hyvinvointiohjelma. Varapuheenjohtaja Pirjo Kortesniemi sanoi, että Naseva ja Sikava järjestelmissä ei tilalta edellytetä sinänsä mitään säästöjen vähimmäisvaatimusten lisäksi, vaan havainnoidaan tilan tilanne *Per se*. Elinkeinon puolelta arvioidaan, mitä tilalla voidaan parantaa. Hyvinvointimerkin idea olisi katsoa outputtia, mutta järjestelmissä havainnoidaan inputtia. Taina-Riita Seppälän mukaan Naseva ja Sikava järjestelmillä on ollut suuri eläinten hyvinvointia edistävä vaikutus 10-vuoden aikana.

Tuomas Herva esitti, että neuvottelukunta käynnistäisi eläinten hyvinvointikeskustelua edistävän tiedotuskampanjan, jonka tavoitteena olisi lisätä kuluttajan ymmärrystä siitä,

että eläimen hyvinvointi on eläimen oma kokemus. Kampanjassa kerrottaisiin eri eläintenpitotapojen hyvistä ja huonoista puolista eläinten hyvinvoinnin kannalta.

Maatalousyrittäjän yritystoiminta on pitkäjänteistä, kertoi Tuomas Herva. Riskejä halutaan välttää ja eläinten hyvinvoinnin eteen tehdään mieluiten tuttuja ja taloudellisesti kestäviä ratkaisuja, jotka vähentävät yleistä huolta eläinten hyvinvoinnista tai tuovat itselle merkittäviä hyötyjä. Yrittäjät eivät kuitenkaan voi olla varmoja siitä, että yleinen huoli eläinten hyvinvoinnista vähenee. Kuluttajille eläinten hyvinvointi tarkoittaa Hervan mukaan kotimaista lihaa, luonnollisuutta ja eläimen arvokasta elämää. Toimiva tapa edistää eläinten kokemaa hyvinvointia on yrittäjille siitä koituva hyöty. Eläinten parempi terveys (jota edistää vaikkapa lihanaudoilla kumitettut ritiläpalkit) tarkoittaa yrittäjälle murheettomampaa arkea. Eläimen käyttäytymisen ymmärtäminen sujuvoittaa työtä ja eläinten käsittelyä. Eläinten hyvinvoinnin lisäarvo voidaan Hervan mielestä luoda vain kuluttajien käsitysten pohjalta. Vastuu eläinten hyvinvoinnista tulisi olla myös muilla hyödynsääjillä kuin maatalousyrittäjillä eli myös kaupalla ja teollisuudella.

Puheenjohtaja kiitti Tuomas Hervaa esityksestä ja asia jätettiin hautumaan.

7. Muut asiat

- Eläinsuojeluasiamies edusti Suomea **EuroFAWC** kokouksessa Kööpenhaminassa toukokuun alussa. Kokouksessa käsiteltiin pääasiassa eläintarha- ja sirkuseläimiä, kuten villieläinten kieltoa sirkuksissa. Ensi vuoden EuroFAWC kokous järjestetään Suomessa. Tämän vuoden kokouksessa suunniteltiin ensi vuoden kokousaiheiksi eläinetiikan ja eläinten hyvinvoinnin yhteyttä ja eroja sekä tuottajien hyvinvoinnin ja eläinten hyvinvoinnin yhteyttä. Saatiin tiedoksi, että Iso-Britannian tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnalta **FAWC** on tulossa julkaisu tuottajien ja eläinten hyvinvoinnin yhteydestä.
- Seuraava kokous pidetään keskiviikkona 10.6.2015 klo 14:00 alkaen. Asialistalla on neuvottelukunnan lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi turkiseläinten suojelusta. Kokoukseen kutsutaan paikalle turkistuottajien edustaja.
- Syksyn kokouspäivämääristä ei päätetty.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12:15.

Helsingissä 23.9.2015

Pöytäkirjan vakuudeksi

Olli Peltoniemi, puheenjohtaja

Satu Raussi, sihteeri